

Examenvragen geschiedenis
Historische context 1: Het Britse rijk
voor het CE geschiedenis havo vanaf 2021

Dit examen bestaat uit 20 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 58 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Door de tijd heen

De expansiedrang van Groot-Brittannië heeft het land zelf veel rijkdom en voorspoed opgeleverd, maar ging vaak ten koste van hele bevolkingsgroepen, dieren of de natuur. De volgende slachtoffers van het Brits imperialisme staan in willekeurige volgorde:

1. Grote groepen Afrikanen werden gevangengenomen en verscheept naar Amerika, om daar tegen hun zin te werken op katoen-, tabak- of suikerplantages.
2. Groot-Brittannië zette koers naar Afrika om landen als Kenia en Nigeria te veroveren of tot satellietstaat te maken.
3. De Indiase nijverheid werd volledig weggeconcurrereerd door Britse producten, die in groten getale aan de lokale bevolking verkocht werden na de industriële revolutie.
4. De inheemse bevolking van Noord-Amerika verdween bijna geheel, vanwege sterfte door Europese ziekten en slavernij.
5. Na militaire intimidatie en het gedwongen sluiten van vredesverdragen droegen Indiase vorsten de macht aan de Britten over.
6. Door het plunderen van landbouwgrond ontstond grote droogte in Bengalen. Hierop volgden ernstige hongersnoden, die het leven aan een derde van de lokale bevolking kostte.

- 2p **1** Zet bovenstaande gebeurtenissen in de juiste chronologische volgorde, van vroeger naar later. Noteer alleen de nummers.

De Britten in Noord-Amerika

bron 1

Uit het *Charter* van koningin Elizabeth I aan sir Walter Raleigh:

Wij verlenen en erkennen aan onze vertrouweling Walter Raleigh (...) het vrijelijke recht en de vergunning om te ontdekken, zoeken, onderzoeken en bezichtigen van ver weg gelegen, heidense en barbaarse gebieden, landen en territoria, die niet in bezit zijn van een christelijke vorst, noch bevolkt door christenen. (...) En verder dat de genoemde Walter Raleigh deze gebieden in bezit zal nemen voor ons en ons altijd één vijfde van alle goud- en zilvererts dat daar van tijd tot tijd verkregen wordt, en te allen tijde na de ontdekking van zulks, zal doen toekomen.

Gebruik bron 1.

Uit deze bron blijkt een aantal motieven voor de kolonisatie van Noord-Amerika door Engeland.

- 3p **2** Geef:
- aan de hand van de bron een economisch en een politiek motief van Engeland voor het stichten van een kolonie in Noord-Amerika, en
 - (zonder bron) een politiek-militair motief voor het stichten van een kolonie in Noord-Amerika.